

Irina Nicula Paraschiv

NOTE ASUPRA PARTICULARITĂȚILOR SINTACTICE ALE OBIECTULUI DIRECT ÎN ROMÂNĂ NONSTANDARD

1. INTRODUCERE

Textele care ilustrează varietăți nonstandard ale românei prezintă anumite trăsături sintactice conservatoare, menținute din limba veche, dar și trăsături specifice, care le diferențiază de limba actuală standard.

În acest articol ne propunem să semnalăm și să exemplificăm câteva particularități care privesc sintaxa obiectului direct nominal în textele dialectale. Vom urmări să evidențiem, pe de o parte, ce trăsături arhaice se păstrează în textele regionale și, pe de altă parte, dacă există elemente specifice de construcție, care disting limba vorbită regional de limba standard actuală.

Ne vor interesa, punctual, câteva aspecte particulare privitoare la următoarele fenomene: marcarea diferențiată prin *pe*, contexte de dublare/absență a dublării sintactice prin clitic, fenomenul de repetare a cliticelor obiect direct.

Pentru lucrarea de față am consultat câteva culegeri care cuprind texte dialectale din zone diferite ale țării: Muntenia, Dobrogea, Bistrița-Năsăud, Porțile de Fier, Maramureș (vezi *Corpusul* de la finalul lucrării). Contextele din limba veche citate în lucrare sunt extrase din corpusul alcătuit în Institutul de Lingvistică „Jorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române și utilizat pentru analizele asupra limbii române vechi.

Studiul de față nu are caracter exhaustiv, ci are ca obiectiv formularea câtorva observații preliminare referitoare la unele trăsături particulare ale sintaxei obiectului direct în graiuri. Investigarea unui material mai bogat și mai variat poate aduce concluzii noi și mai nuanțate cu privire la specificul construcției obiectului direct în varietățile regionale ale limbii române.

2. TRĂSĂTURI SINTACTICE ALE OBIECTULUI DIRECT ÎN ROMÂNĂ VORBITĂ REGIONAL

În română, obiectul direct poate apărea *nemarcăt*, în contextele în care este legat „direct” de verb, sau *marcat*, în situațiile în care este însoțit de marca *pe* și/sau se realizează printr-o formă pronominală clitică cu formă specifică de acuzativ.

2.1. Câteva precizări referitoare la marcarea cu *pe* (cu varianta *pă*) a obiectului direct

Marcarea prin *pe* a obiectului direct este un fenomen corelat de obicei cu trăsături ca specificitatea, caracterul uman sau animat al referentului și „proeminența epistemică” a acestuia (GALR II 2008: 396, Manoliu-Manea 1993)¹.

- (1) a. Îl caut **pe profesor** ([+specific]) vs. Caut **un profesor**. ([–specific])
 b. Îl caut **pe Figó** ([+animat]) vs. Caut **cartea**.

Spre deosebire de limba standard, unde se delimitează situațiile de utilizare obligatorie a lui *pe* – marcă a obiectului direct – de cele în care aceasta este exclusă sau opțională, pentru limba veche (secolele al XVI-lea – al XVIII-lea) s-a observat că, deși constrângerile semantice și sintactice în utilizarea mărcii erau deja fixate la începutul perioadei menționate, fenomenul mărcării continuă să prezinte oscilații până spre mijlocul secolului al XVII-lea (Tigău 2011: 39–65, Stan 2013: 162–163; SOR 2016: 129–134).

În dacoromâna veche, folosirea construcției marcate variază în funcție de tipul de text – original sau tradus –, dar și de caracteristicile lexico-semantice ale nominalului obiect direct. S-a constatat că, în textele vechi originale, utilizarea lui *p(r)e* ca marcă specifică obiectului direct este aproape generalizată încă de la începutul perioadei delimitate (Guruianu 2005: 95–103), în timp ce în textele traduse există variații mari și preferințe în funcție de trăsăturile sintactice și semantice ale obiectului direct (Tigău 2011: 40, Stan 2013, SOR 2016: 131–134).

În textele regionale, sunt puține particularități privitoare la marcarea diferențiată a obiectului.

Ca și în limba veche, unde s-a remarcat folosirea construcției marcate cu *p(r)e* în contextul nominelor non-animale concrete (2a) sau abstracte (2b), și în graiuri se înregistrează același fenomen atât cu referenți cu trăsătura [–uman] (3a–c), cât și cu referenți cu trăsătura [–animat] (3d–e).

În cele mai multe contexte (3a–b, d–f) obiectul direct este dublat prin clitic pronominal.

- (2) a. Soarele-l acoper nourii, așa și **pre bine** vrăjmașii (MC.1620: 58^v)
 b. Pântru că nu iaste păcat să biruiască **pre iubirea** de oameni (SVI.~1670: 93^t)
- (3) a. le mulgeam **pă uoi** (TDM III: 171)
 b. șî-l cam trag **pă cal** dă dârlog (TDM III: 182)
 c. Cecă Dumnezău a pus cărciumar **pe iepure** (GN I, Romanăți: 84)

¹ Cu cât constituentul O(biect)D(irect) se plasează mai sus în cadrul ierarhiei epistemice (nume propriu > nume de rudenie > nume care desemnează o persoană anume > pronume demonstrativ sau personal > cuantificator personal > cuantificator universal > nume personal non-specific > nume non-personal), cu atât este mai susceptibil să primească marca *pe* (Manoliu-Manea 1993: 196–200, GR 2013: 130).

- d. îl stricoram **pă lapte** (TDM III: 171)
- e. îl sămănam **pă grâu** (TDM III: 212)
- f. îl culegeam **pă porumb** (TDD: 578)

În limba standard, construcția nu este admisă:

(4) *(o) citesc **pe carte**

Se constată că variația în marcarea cu *pe* se produce și pentru alte realizări ale obiectului direct ((5a–g) vs. (6)). Pronumele indefinite (5a–c) și cele demonstrative (5d–e), cel mai frecvent antepuse verbului (5a–e), și, mai rar, postpuse (5f), apar deseori nemarcate, independent de caracteristicile referentului ((a), (b), (f) [+animat], (c) [+uman], (d), (e), (g) [–animat]).

- (5) a. până mâine dimineață țândără-i fac pe viței, **toți** mi-i mănâncă (HS, Sălaj: 53)
- b. **toate le-a** găsi moarte (TDM III: 127)
- c. **una** o făcusem mai târziu, la cinci ani o făcusem (TDM III: 175)
- d. **ăla-l** sicește popa pe masă (GPF I: 21)
- e. **alea** nu **le** mai țin minte (TDM III: 338)
- f. **le** tăea **toate** (TDD: 598)
- g. **le** pui **tăți** la un loc (AF I, Neamț: 437)

Structurile de mai sus alternează cu cele marcate, înregistrate atât în contextul obiectului direct postverbal (6a), cât și al celui preverbal (6b).

- (6) a. sârvește **pe tăz** de la masă (TDBN: 50)
- b. **pe unu l-o** tra mort (TDBN: 128)

Situații de acest tip se înregistrează și în limba standard vorbită, dar sunt limitate la pronumele indefinite cu referent [–animat]:

- (7) a. **Toate** le-am văzut.
- b. **Unele** le știu.
- c. **Aia** am luat-o.

Construcția fără marca *pe* a relativului *care* obiect direct, înregistrată și în textele de limbă veche (Zafiu 2009, Stan 2013: 164, SOR 2016: 133), este cvasigenerală în textele regionale. Această particularitate este considerată de unii cercetători drept caracteristică „vorbirii populare neîngrijite” din toate regiunile (vezi TDR 1984: 177 pentru această observație)².

² Cercetătoarea Magdalena Vulpe (1980) interpretează acest tip de utilizare dintr-o poziție diferită. Autoarea consideră că cele două tipare cu relativul *care*, cu și fără *pe*, ilustrează, de fapt, două gramatici care se manifestă în paralel și sunt reprezentative pentru două niveluri funcționale diferite: una cultă, care acceptă doar construcția „marcată”, cealaltă populară, unde *care* obiect direct este utilizat fără marca *pe*. Investigațiile de corpus dialectal întreprinse de autoare nu consemnează nicio utilizare a relativului *care* obiect direct însoțit de *pe*.

În toate ocurențele sale, relativul *care* obiect direct este anticipat sau reluat prin clitic pronominal.

- (8) a. și buala **care-am** căpătat-**o** ieu la stomac (TDM III: 13)
 b. asta ie fetița **care-am** aruncat-**o** io (TDM III: 164)
 c. după munca **care-o** aveam strânsă (TDM III: 137)
 d. **care-o** puneam-m pat (TDM III: 142)
 e. Și la ăstălanțu **care-l** găurește pân_ la adâncimile astea (TDM III: 174)
 f. rălițătura **care-o** facem (TDM III: 338)
 g. de-o parte... alea cu miei, alea **care le** mulgem, de altă parte” (HS, Argeș: 30)
 h. când am umplut bărcile **care le** aveam rezerve (HS, Tulcea: 38)
 i. la oraș nu mănâncă pâinea **care-o** mâncăm noi (TDD: 602)
 j. și mîncarea n-o foz bună / **care le-o** dat-**o** la baez (TDBN: 69)

În corpusul consultat, *care* relativ în poziția obiectului direct este înregistrat rareori însoțit de marca *pe*:

- (9) a. **Pe care-l** visezi îl [k] țî-l ei (TDD: 398)
 b. a'ndrăgit fata olarului **pă care** a dat-**o** 'mpărătița de-a știimbat-o (GN I, Prahova: 181)
 c. **Pă care-l** 'ntâlnește-l iordănește (GN I, Ilfov: 190)

2.2. Dublarea clitică a obiectului direct

La fel ca marcarea cu *pe*, și dublarea clitică este condiționată de lectura specifică a nominalului OD. Spre deosebire de construcțiile însoțite de *pe*, dublarea clitică are loc și în contextul nominalilor cu trăsătura [-animat]. Un factor important care influențează dublarea prin clitic este poziția OD în raport cu centrul verbal regent (GALR II 2008: 401–403; GR 2013: 136–138, Tasmowski 1987: 377–399).

În lucrările lingvistice se distinge între două subtipuri de dublare clitică a obiectului direct: *anticiparea* OD postverbal și *reluarea* OD preverbal (topicalizat). S-a arătat că cele două instanțe de dublare clitică – anticiparea și reluarea – se realizează în condiții diferite.

În studiile gramaticale regulile de dublare sunt sintetizate astfel: (a) obiectul direct postverbal se dublează atunci când are un referent [+animat] cu lectură specifică³; (b) obiectul direct preverbal se dublează când se realizează printr-un

³ Vezi Coteanu (1963) pentru observații statistice privind raportul dintre anticiparea și reluarea complementului direct prin clitic în textele de secol XX. Autorul arată că, la momentul realizării articolului, lucrările gramaticale, cu excepția Gramaticii Academiei (1963) nu recomandau, în general, anticiparea obiectului direct, ci numai reluarea.

nominal cu lectură specifică, independent de caracterul său [+/-animat] (pentru o prezentare mai detaliată a contextelor în care dublarea este obligatorie, opțională sau imposibilă, vezi Croitor 2016a; GBLR 2010: 441–442).

Fenomenul dublării clitice a prezentat, diacronic, numeroase variații (Stan 2013: 171; SOR 2016: 136–139). În textele de limbă veche, regulile de dublare clitică s-au fixat abia spre finalul secolului al XVIII-lea, însă analiza de corpus a relevat, încă de la începutul intervalului delimitat, o trăsătură generală: fenomenul reluării clitice este mult mai consecvent decât cel al anticipării clitice (vezi și Stan 2013: 171–175).

Investigarea textelor regionale permite formularea câtorva observații punctuale privitoare la situațiile din uz care, pe de o parte, continuă unele trăsături arhaice de construcție a obiectului direct și, pe de altă parte, diferă într-o anumită măsură de utilizările din limba standard actuală.

2.2.1. *Anticiparea clitică*. Se mențin câteva situații de variație în ceea ce privește dublarea/absența dublării obiectului direct prin clitic antepus.

Cel mai frecvent, fenomenul se înregistrează în contextul obiectului direct postverbal, realizat ca nominal cu trăsătura [+uman]⁴. Deși într-o măsură mult mai redusă, și uzul din limba standard este încă fluctuant (vezi GR 2013: 138 pentru o observație similară).

- (10) a. ș-am născut **pă Maria** (TDM III: 175)
 b. m-am dus să pătrez **pă frati-meu** (TDM III: 179)
 c. o opări **pe baeț** (TDBN: 69)
 d. Îț dau **pe Dobric'** al mare (GN I, Dolj: 62)
 e. a adus **pe mumă-sa** a întâi (GN I, Romanați: 99)
 f. o lovit **pă Pandurii** din plaiu Vâlcan (GN I, Gorj: 15)

Contextele fără dublare (10) alternează cu cele în care nominalul obiect direct este dublat (12). Exemplul (11) arată că situațiile de variație pot apărea și în proximitate, ceea ce confirmă faptul că, la momentul colectării materialului lingvistic, mecanismul anticipării prin clitic era încă instabil.

- (11) Logofătu a lăsat-**o pe soțâia** lui și a luat **pă sărvitoarea** (GN I, Romanați: 98)
 (12) a. baba tăt **o** ocără **pă fată** (TDBN: 67)
 b. ș-o loa **pe** beata **soacra** (TDD: 598)
 c. l-a-nvăli **pe uăm** (TDM III: 113)

⁴ Utilizările de acest tip nu contravin normei literare de la momentul colectării materialului lingvistic. În GA I (1966: 145) se consemnează că anticiparea unui obiect direct realizat prin substantiv nume de persoană articulat enclitic sau nearticulat construit cu prepoziția *pe*, a numelui propriu sau a pronumelui nehotărât este facultativă. În GALR II 2008: 402, regula sintactică de dublare (prin anticipare) a GN cu centru substantiv comun personal sau substantiv propriu este formulată ca obligatorie.

- d. **i**-ncurajează **pă copii** (TDM III: 114)
- e. vine nașu-**l** îmbracă **pă copchil** (TDM III: 119)
- f. **i**-a topit acolo **pă toț Țăganii** (GN I, Gorj: 21)

Fenomenul se înregistrează, mai rar, și în contextul demonstrativelor obiecte directe:

- (13) a. luase **p-a** lu huțoiu (TDM III: 121)
- b. culegem **p-asta** dă tuamnă (TDM III: 170)
- c. un să gășăsc **pe-al** de patru? (GN I, Dolj: 62)
- d. culegeam înti **p-a** dă vara (TDM III: 187)
- e. cân_punea nasu calu-osta ca să miruasă **p-ălaltu** (TDM III: 227)

vs

- (14) **o** culegean și **p-aea** (TDM III: 187)

În schimb, dublarea prin clitic antepus este înregistrată și în contexte cu referent nonanimat marcat prin *pe* (*supra*, 2.1), nereperate în limba standard.

- (15) **îl** stricoram **pă** lapte (TDM III: 171) ((3d), repetat aici)

2.2.2. *Reluarea clitică*. Dacă anticiparea prin clitic este încă ezitantă, fenomenul reluării prin clitic pronominal a obiectelor direct plasate preverbal este deja fixat, cu foarte rare oscilații (vezi și Croitor 2016b).

- (16) a. **burta i-o** facem cartabuș (TDM III: 339)
- b. **tutunu-l** î pregătește în felu_următor (TDM III: 283)
- c. **pe unu l-o** tra_mort (TDBN: 128)

În corpusul consultat, contextele în care obiectul direct preverbal nu este reluat prin clitic sunt sporadice:

- (17) a. Luntrile le băga/**Opăcinile**-așeza/Nevoadele le-arunca (GN I, Dolj: 74)
- b. **P'ăl** cu viia a 'ntrebat acolo ce-a stricat oile, dac' a intrat pân viie (GN I, Prahova: 181)

Atrage atenția fenomenul reluării pronomelui relativ *cine* (18a–b), care în limba standard nu se dublează (18c) (vezi și GR 2013: 137):

- (18) a. **pă cine** vrea el să-**l** numească (TDM III: 248)
- b. Că **pă cine l-am** avut / Di pe'aici s'o dus de'mult (GFM: 20)

vs

- c. Nu știu **pe cine** caută.

2.2.3. *Dislocarea la dreapta*. Destul de răspândite în corpusul cercetat sunt situațiile cu nominal postverbal articulat definit și clitic pronominal coreferențial plasat preverbal. Aceste contexte ilustrează fenomenul dislocării la dreapta, prin care se enfatizează topicul enunțului (vezi și GR 2013: 573). În exemplele înregistrate, izolarea nu este semnalată și prozodic (vezi însă și Croitor 2016a, ex. (32), pentru câteva contexte cu izolare prozodică; vezi GR 2013: 137, unde se precizează că în limba standard structurile de acest tip, fără izolare prozodică, nu sunt admise).

- (19) a. diminița / la amiaz / șî sara mulz vicili, uoili/ **îl** mulz laptili (GPF I: 58)
 b. a tus **I**-astrânzem cașu (GPF I: 58)
 c. ș-o alezem cu sâta / **urda** // ș-o punem (GPF I: 59)
 d. **I**-adusi acasă **cașu** (GPF I: 59)
 e. după ce-**I** termină **bradu** dă gătit (TDM III: 153)
 f. **o**-ncepem mai iar a strânge **cuarda** (TDM III: 157)
 g. **Îl** punem **laptili** la prins în uală (TDM III: 172)
 h. **i**-aduceam acasă **cocenii** (TDM III: 215)
 i. **i le** râcâim **urechiușâle**-alea bine (TDM III: 339)
 j. după ce-**I** tăiem **porcu** (TDD: 585)
 k. iarna **le** iernăm **oile**-acolo acasă (TDBN: 36)

Situațiile de acest tip se disting de cele cu dublare prin clitic antepus prin faptul că pronumele clitic reia aici un substantiv fără marca *pe*, spre deosebire de situațiile cu anticipare clitică, în care cliticul pronominal dublează un nominal însoțit de *pe*. În limba standard, nu sunt admise decât structurile fără clitic (*punem laptele, mulgem laptele, aduci acasă cașul* etc.).

2.2.4. *Repetarea cliticului de acuzativ*. Un fenomen bine reprezentat în limba veche, cu precădere în aria nordică ((20)–(21); Densusianu 1938: 391; Stan 2013: 170–171; SOR 2016: 66–67), care se continuă și în graiuri (22), este cel al dublei realizări a cliticului personal sau reflexiv de acuzativ.

În textele vechi, cliticul exprimat redundant se înregistrează mai frecvent în contextul formelor verbale compuse (perfect compus, viitor, condițional) (20a–c) și, mai rar, cu forme verbale simple (21c).

- (20) a. Și **i**-au pusu-**i** Dumnădzău în îmvârtoșitura ceriului (DPar.1683: II/5')
 b. că va fi când **m**-eș chema-**mă** (DPar.1683: II/5')
 c. Și după ce **I**-au slobodzitu-**I** turcii să margă la casă-ș (NL.~1750–66: 66)
 d. și-**I** dusără-**I** (VN.1630–50: 39')

O altă situație este cea în care cliticul se atașează la două centre verbale diferite (21) (SOR 2016: 66).

- (21) a. Zicând așa, deade-l Arahiei, poruncindu-l a-l păzi cu tărie (SVI.~1670: 192^v)
 b. chemă-l și-i zise de șezu lâng-însul și începu-l a-l întreba (FD. 1592–1604: 593^t)
 c. i-au și început a-i prinde (NL.~1750–66: 293)

Mecanismul de repetare a cliticului personal se menține regional în Bucovina, Banat, Maramureș, Transilvania (22a; vezi și TDR 230, 267, 343, 381), dar este înregistrat, mai rar, și în aria sudică (22b–c). Apare, de regulă, cu forme verbale compuse (22a), dar se înregistrează, precum în limba veche, și în contextul a două centre verbale distincte (22c).

- (22) a. ș-apă i-o prinsu-i (TDBN: 128)
 b. Zicea că are casă, are pământ și că să-l l-eau (TDM III: 195)
 c. s-a dus ca sî-l l-eie de-acolo-ș-a (TDD: 236)
 d. ficatul ăla alp ș-ăla niegru noi nu-l prea vrem să-l mâncăm (TDD: 284)

3. CONCLUZII

Materialul analizat arată că, regional, trăsăturile de construcție a obiectului direct sunt, în mare parte, comune cu cele din limba standard. Atrag atenția câteva structuri.

În cazul marcării cu *pe* se identifică două fapte semnificative: un fenomen destul de restrâns, extinderea mărcii *pe* la nominale cu trăsătura [–uman] sau [–animat] (*il culeg... pe porumb*), și un fenomen cvasigeneral, caracteristic pentru vorbirea populară din toate regiunile, utilizarea relativului *care* obiect direct neînsoțit de *pe* (*pâinea care-o mâncăm*).

În privința dublării, se observă numeroasele contexte în care nominalul obiect direct postverbal cu referent [+uman] nu este anticipat prin clitic (*cheamă pe mamă-sa*, în variație cu *o cheamă pe mamă-sa*). Neanticiparea obiectului direct cu referent [+uman] se înregistrează uneori și în cazul realizării prin pronume demonstrativ.

Destul de răspândit este mecanismul dislocării la dreapta a obiectului direct (*il mulg laptele*), reflex al oralității, care se explică, cel mai probabil, prin neanticiparea completă a mesajului și neelaborarea sa în prealabil, înaintea enunțării.

Fenomenul dublei realizări a cliticului personal, cu precădere în contextul formelor verbale compuse (cliticul conjunct auxiliarului/verbului lexical), este conservat din limba veche și se înregistrează astăzi destul de frecvent în aria nordică și, sporadic, și în zona de sud.

CORPUS

A. TEXTE DIALECTALE

- AF I = Andrei Avram (coord.), Laurenția Dascălu-Jinga, Maria Teodorescu, Anca Ulivi, *Antologie fonetică a limbii române*, București, Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice, I. P. Filaret 1988.
- GN = Graiul nostru. *Texte din toate părțile locuite de români*, publicate de I. A. Candrea, Ov. Densusianu, Th. D. Speranția, [Vol.] I, București, Atelierele Grafice Socec & Co. I: 1906–1907.
- GPF = Cornelia Coțuș, Magdalena Vulpe, *Graiul din zona „Porțile de Fier”*. I, *Texte. Sintaxă*, f.l., București, Editura Academiei, 1973.
- GFM = Tache Papahagi, *Graiul și folklorul Maramureșului*, București, Cultura Națională, 1925.
- HS = Marin, Maria, Marilena Tiugan (ed.), *„Harta sonoră” a graiurilor și dialectelor limbii române*, București, Editura Academiei Române, 2014.
- TDBN = Maria Marin, Marilena Tiugan, *Texte dialectale și glosar Bistrița Năsăud*, f.l., Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice, București, 1987.
- TDD = Paul Lăzărescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Nicolae Saramandu, *Texte dialectale și glosar Dobrogea*, f.l., Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice, București, 1987.
- TDM = Costin Bratu, Galina Ghiculete, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Marilena Tiugan, Magdalena Vulpe, *Texte dialectale Muntenia*, III, f.l., Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice, București, 1987.

B. ROMÂNĂ VECHIE

- DPar.1683 = Dosoftei, *Parimiile preste an*, Iași, 1683, ed. Mădălina Ungureanu, Iași, 2012.
- FD.1592–604 = *Floarea darurilor*. Ed.: Alexandra Roman Moraru, București, Minerva, 1996 (Cele mai vechi cărți populare, I), p. 119–182.
- NL.~1750–66 = Ion Neculce, *Letopisețul*. Ed.: Ion Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei și O samă de cuvinte*, București, ed. a II-a, 1959, p. 31–388.
- PO.1582 = *Palia de la Orăștie*. Ed. V. Pamfil, București, Editura Academiei Române, 1968.
- SVI.~1670 = *Varlaam și Ioasaf*. Ed.: M. Stanciu Istrate, *Reflexe ale medievalității europene în cultura română veche: Varlaam și Ioasaf* în cea mai veche versiune a traducerii lui Udriște Năsturel, București, 2013, Editura Muzeului Național al Literaturii Române. Localizare: Țara Românească.
- VN.1630–50 = *Viața Sfântului Vasile cel Nou și Vămile văzduhului*. Ed.: M. Stanciu-Istrate, București, Fundația Națională pentru Știință și Artă, 2004 [*Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, 9].

BIBLIOGRAFIE

- Croitor 2016a = Blanca Croitor, *On clitic doubling in Romanian* (c.p.), la *52nd International Prof. Arturs Ozols Conference* „Grammatical and lexical variance in language system”, Facultatea de Științe Umaniste, Universitatea din Riga, Letonia, 17–18 martie 2016.
- Croitor 2016b = Blanca Croitor, *Dublarea sintactică în textele dialectale*, în Veronica Vlasin (coord.), *Lucrările Celui de-al XVI-lea Simpozion Internațional de dialectologie (Cluj-Napoca, 11–12 septembrie 2014)*, ed. Argonaut / Scriptor, p. 105–125.
- Densusianu 1961 = Ovid Densusianu, *Istoria limbii române*, vol. II, București, Editura Științifică.
- GA 1966 = Academia Română, Al. Graur (coord.), *Gramatica limbii române*, vol. I. *Morfologia*, ediția a II-a, București, Editura Academiei.

- GALR = Valeria Guțu Romalo (coord.), *Gramatica limbii române*, vol. II. *Enunțul*, București, Editura Academiei Române.
- GBLR 2010 = Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Gramatica de bază a limbii române*, București, Univers Enciclopedic Gold.
- GR 2013 = Gabriela Pană Dindelegan (ed.), *The Grammar of Romanian*, Oxford, Oxford University Press.
- Guruianu 2005 = *Sintaxa textelor românești originale din secolul al XVI-lea. Sintaxa propoziției*. București, Editura Universității din București.
- Manoliu-Manea 1993 = Maria Manoliu-Manea, *Gramatică, pragmasemantică și discurs*, București, Editura Litera.
- Stan 2013 = Camelia Stan, *O sintaxă diacronică a limbii române vechi*, București, Editura Universității din București.
- SOR 2016 = Gabriela Pană Dindelegan (ed.), *Syntax of Old Romanian*, Oxford, Oxford University Press.
- Tasmowsky-de Ryck 1987 = Liliane Tasmowsky-de Ryck, *La réduplication clitique en roumain*, în G. A. Plangg, Maria Iliescu (ed.), *Akten der Theodor Gartner-Tagung (Rätoromanisch und Rumänisch)*, in Vill / Innsbruck, 1985, Institut für Romanistik der Leopold-Franzens-Universität, Innsbruck.
- TDR 1984 = V. Rusu (ed.), *Tratat de dialectologie românească*, Craiova, Scrisul Românesc.
- Tigău 2011 = Alina Mihaela Tigău, *The syntax and semantics of the direct object in Romance and Germanic Languages*, București, Editura Universității din București.
- Vulpe 1980 = Magdalena Vulpe, *Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Coteanu 1963 = Ion Coteanu, *Anticiparea complementului prin pronume, o regulă gramaticală nouă?*, *Limba română*, 11, 3, p. 242–248.
- Zafiu 2009 = Rodica Zafiu, *Constituirea unei norme gramaticale: relativul pe care*, *Limba română*, 58, 2, p. 285–296.

NOTES ON THE SYNTACTIC FEATURES OF THE DIRECT OBJECT
IN THE REGIONAL VARIETIES OF ROMANIAN

(Abstract)

In the present paper we present some syntactic features of the direct object as they emerge from the investigation of a corpus of regional Romanian. Our purpose is, on the one hand, to determine whether there are archaic features of the direct object that have been preserved in the regionally, and, on the other hand, to see whether there are differences between the syntactic features of the direct object in regional vs. standard language.

The following phenomena have noticed: the extension of the marker *pe* with inanimates and the use of the relative *care* without the marker *pe*. Clitic doubling seems to be generally observed: there are however some cases of variation with respect to the clitic doubling of the direct object, particularly in the case of the postverbal object realized as a common or a proper noun. Other frequent phenomena are mentioned: the right dislocation of the direct object and double realization of the clitic direct object, the latter attested especially in the context of analytic verb forms.

Cuvinte-cheie: obiect direct, marcare diferențiată, dublare, clitic, dislocare.

Keywords: direct object, differentiated marking, doubling, clitic, dislocation.

*Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”
al Academiei Române, București, Calea 13 Septembrie nr. 13
Universitatea din București, Facultatea de Litere
București, Str. Edgar Quinet nr. 5–7
irina_nicula@yahoo.com*